2026/1080

13.5.2026 г.

РЕШЕНИЕ (ЕС) 2026/1080 НА СЪВЕТА

от 21 април 2026 година

за сключването, от името на Европейския съюз, на Рамковата конвенция на Съвета на Европа за изкуствения интелект и правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 във връзка с член 218, параграф 6, втора алинея, буква а), точка v) от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид одобрението на Европейския парламент ([1]),

като има предвид, че:

(1) В съответствие с Решение (ЕС) 2024/2218 на Съвета ([2]) Рамковата конвенция на Съвета на Европа за изкуствения интелект и правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава (наричана по-нататък „конвенцията“) беше подписана на 5 септември 2024 г. от името на Европейския съюз, при условие за сключването ѝ на по-късна дата.

(2) С конвенцията се установяват общи принципи и задължения, които страните по нея следва да спазват, за да гарантират защитата на правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава във връзка с дейностите в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект (ИИ).

(3) На 13 юни 2024 г. Европейският парламент и Съветът приеха, въз основа на членове 16 и 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета ([3]), който съдържа хармонизирани правила, принципно основани на пълна хармонизация, с които се урежда пускането на пазара, пускането в действие и използването на системи с ИИ в Съюза. Тези правила са пряко приложими в държавите членки, освен ако в посочения регламент изрично не е предвидено друго. Конвенцията трябва да се прилага в Съюза изключително чрез Регламент (ЕС) 2024/1689 и други съответни достижения на правото на Съюза, когато са приложими.

(4) Дейностите в рамките на жизнения цикъл на системите с ИИ, свързани със защитата на интересите на националната сигурност, са изключени от обхвата на конвенцията. Регламент (ЕС) 2024/1689, който ще бъде основният правен акт на Съюза за прилагане на конвенцията, също изключва от приложното си поле системите с ИИ, пуснати на пазара, пуснати в действие или използвани, със или без изменение, изключително за целите на националната сигурност, както и резултатите от системите с ИИ, използвани в Съюза изключително за такива цели, независимо от това какъв вид субект извършва тези дейности. Освен това националната сигурност остава изключителна отговорност на всяка държава членка, както е предвидено в член 4, параграф 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). Следователно позицията на Съюза, която трябва да бъде изразена на Конференцията на страните, създадена с конвенцията, следва да е в определените по-горе граници. По-специално, на заседанията на Конференцията на страните Комисията следва да се въздържа от обсъждане или заемане на позиция по отношение на дейностите в рамките на жизнения цикъл на системите с ИИ, свързани със защитата на интересите на националната сигурност.

([1]) Одобрение от 11 март 2026 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

([2]) Решение (ЕС) 2024/2218 на Съвета от 28 август 2024 г. за подписване, от името на Европейския съюз, на Рамковата конвенция на Съвета на Европа за изкуствения интелект и правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава (ОВ L, 2024/2218, 4.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2218/oj).

([3]) Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за изкуствения интелект) (ОВ L, 2024/1689, 12.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

(5) Като се има предвид, че персоналният и материалният обхват на конвенцията и нейните материалноправни разпоредби съвпадат до голяма степен с тези по Регламент (ЕС) 2024/1689, който се допълва от други съответни достижения на правото на Съюза, сключването на конвенцията може да засегне общи правила на Съюза или да промени техния обхват по смисъла на член 3, параграф 2 ДФЕС. Такива други съответни достижения на правото на Съюза включват правни актове, които имат за цел прилагането на основните права, залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз, като например законодателството на Съюза за недискриминация, включително директиви 2000/43/ЕО ([4]) и 2000/78/ЕО ([5]) на Съвета; достиженията на правото на Съюза в областта на защитата на личните данни, включително регламенти (ЕС) 2016/679 ([6]) и (ЕС) 2022/2065 ([7]) на Европейския парламент и на Съвета, чиято цел е да се гарантира безопасна, предвидима и надеждна онлайн среда, в която се зачитат основните права, включително правото на свобода на изразяване на мнение и правото на получаване и разпространяване на информация; Регламент (ЕС) 2024/900 на Европейския парламент и на Съвета ([8]); както и законодателството в областта на безопасността на продуктите и законодателството относно отговорността за вреди, причинени от дефекти на продукти, включително Директива 85/374/ЕИО на Съвета ([9]). Следователно Съюзът разполага с изключителна външна компетентност за сключване на конвенцията. Следователно само Съюзът следва да стане страна по конвенцията.

(6) Конференцията на страните ще изпълнява важна функция в ефективното прилагане на конвенцията, включително чрез изготвяне на конкретни препоръки по отношение на нейното тълкуване и прилагане. Конференцията на страните ще разглежда и евентуални изменения на конвенцията. В съответствие с член 218, параграф 9 ДФЕС Съветът, по предложение на Комисията, следва да приема решения за определяне на позициите, които да се заемат от името на Съюза в рамките на Конференцията на страните, когато този орган има за задача да приема актове, пораждащи правни последици, по-специално правилника за дейността на Конференцията на страните. При преговорите във връзка с правилника за дейността, който трябва да бъде приет с консенсус до 12 месеца след влизането в сила на конвенцията, Съюзът ще се стреми да получи 27 гласа, което отразява броя на неговите държави членки. В случай че на Съюза бъдат предоставени 27 гласа, Комисията, като представител на Съюза, следва да осигурява засилена координация с държавите членки, за да изразява единни позиции в рамките на Конференцията на страните и да упражнява правото на глас от името на Съюза. Тази засилена координация е особено важна предвид факта, че всички държави членки членуват и в Съвета на Европа, както и предвид бързо променящия се характер на ИИ и необходимостта от съгласувана и приложима в световен мащаб рамка в областта на ИИ. За да се осигури засилена координация, Съветът следва да участва в изготвянето на всяка позиция, независимо от нейното естество, включително на позициите, основани на член 16, параграф 1 ДЕС и член 218, параграф 9 ДФЕС. Ако въпреки всички свои усилия Съюзът не е в състояние да получи 27 гласа, за да се гарантира, че Съюзът разполага с брой гласове, отразяващи неговата тежест в Съвета на Европа и позволяващи му да защитава по подходящ начин своите интереси, Комисията следва да предложи държавите членки да бъдат оправомощени — съгласно член 2, параграф 1 ДФЕС и при пълно зачитане на изключителната компетентност на Съюза — да се присъединят към конвенцията наред със Съюза.

(7) Комисията ще прикани всяка държава членка да изпраща един представител, който да придружава представителството на Комисията като част от делегацията на Съюза на заседанията на Конференцията на страните. Трябва да бъде спазван принципът на лоялно сътрудничество.

(8) По отношение на всяко друго споразумение, което може да бъде сключено в бъдеще под егидата на Съвета на Европа или в рамките на други международни форуми, включително в областта на изкуствения интелект, както и по отношение на всяко изменение на конвенцията, разпределението на външната компетентност между Съюза и държавите членки следва да се оценява с оглед на конкретните особености на всеки такъв акт. От изключително значение е Съюзът и неговите държави членки да могат да продължат да участват пряко и активно в изразяването на мнението на Съюза и в защитата на неговите интереси по последователен и координиран начин, в пълно съответствие с Договорите.

(9) Конвенцията и декларациите, приложени към настоящото решение, следва да бъдат одобрени от името на Съюза,

([4]) Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход (ОВ L 180, 19.7.2000 г., стр. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj).

([5]) Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 г. за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, 2.12.2000 г., стр. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

([6]) Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([7]) Регламент (ЕС) 2022/2065 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно единния пазар на цифрови услуги и за изменение на Директива 2000/31/ЕО (Акт за цифровите услуги) (ОВ L 277, 27.10.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([8]) Регламент (ЕС) 2024/900 на Европейския парламент и на Съвета от 13 март 2024 г. относно прозрачността и таргетирането на политическото рекламиране (ОВ L, 2024/900, 20.3.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

([9]) Директива 85/374/ЕИО на Съвета от 25 юли 1985 г. за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока (ОВ L 210, 7.8.1985 г., стр. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1985/374/oj).

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Рамковата конвенция на Съвета на Европа за изкуствения интелект и правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава (наричана по-нататък „конвенцията“) се одобрява от името на Европейския съюз ([10]).

Член 2

Приложените към настоящото решение декларации, които трябва да бъдат отправени до генералния секретар на Съвета на Европа, се одобряват от името на Съюза.

Член 3

Конвенцията се прилага в Съюза изключително чрез Регламент (ЕС) 2024/1689 и други съответни достижения на правото на Съюза, когато е приложимо.

Член 4

Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.

Съставено в Люксембург на 21 април 2026 година.

За Съвета

Председател

K. KALLAS

([10]) Текстът на конвенцията е публикуван в ОВ L, 2026/1081, 13.5.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2026/1081/oj.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Декларации на Европейския съюз

1. Декларация на Европейския съюз относно приложното поле по отношение на частни лица съгласно член 3, параграф 1, буква б) от конвенцията

   Като припомня задължението съгласно член 3, параграф 1, буква б) от конвенцията за предприемането на мерки по отношение на рисковете и въздействието, произтичащи от дейности в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект, предприемани от частни лица, доколкото те не са обхванати от буква а) от посочената разпоредба, по начин, който е в съответствие с предмета и целта на конвенцията, Съюзът декларира, че ще прилага принципите и задълженията, предвидени в глави II-VI от конвенцията, по отношение на дейностите на частни субекти, които пускат на пазара, предоставят и използват системи с изкуствен интелект в Европейския съюз чрез прилагането на Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за изкуствения интелект). Други съответни достижения на правото на Съюза също може да се прилагат за тези дейности и да допринасят за прилагането на принципите и задълженията по конвенцията.

2. Декларация на Европейския съюз относно териториалното приложение съгласно член 32, параграф 1 от конвенцията

   Съгласно член 32, параграф 1 от конвенцията Съюзът декларира, че по отношение на въпросите от компетентността на Съюза Рамковата конвенция за изкуствения интелект и правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава се прилага на територии, на които се прилагат Договорите на ЕС съгласно член 52 от Договора за Европейския съюз и при условията, предвидени, наред с другото, в член 355 от Договора за функционирането на Европейския съюз.